

คำอธิบาย

พร้อมคำอธิบายในส่วนของ
พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่
ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นิติกรรม สัญญา

ศ. ดร. ศนันท์กรณ์ โสตะพิพันธุ์

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ : นิติกรรม.....	๒๑
บทที่ ๑ ทฤษฎีของนิติกรรมและเสรีภาพในการทำนิติกรรม.....	๒๓
๑. ความนำ	๒๓
๒. ความเป็นมาทางทฤษฎีของนิติกรรม	๒๕
๓. การจัดกลุ่มนิติกรรมในปัจจุบัน	๒๗
๔. หลักอิสระในทางแพ่งและหลักเสรีภาพในการทำนิติกรรม	๓๓
๕. สรุป	๔๑
บทที่ ๒ ความหมาย ลักษณะ และองค์ประกอบของนิติกรรม.....	๔๓
๑. ความนำ	๔๓
๒. ความหมายและลักษณะของนิติกรรม	๔๓
๓. องค์ประกอบของนิติกรรม	๕๑
๔. สรุป	๕๒
บทที่ ๓ องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม : บุคคล.....	๕๓
๑. ความนำ	๕๓
๒. บุคคลธรรมดา	๕๓
๓. ผู้เยาว์	๕๕
๔. คนวิกลจริต	๕๗
๕. คนเสมือนไร้ความสามารถ	๖๐
๖. กระบวนการในการลดชั้นตอนทางศาล	๖๒
๗. ผู้ที่มีหน้าที่คุ้มครองดูแลผู้ที่บกพร่องในความสามารถ	๖๓
๘. นิติบุคคล	๖๗
๙. สรุป	๗๑

บทที่ ๔ องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม : วัตถุประสงค์.....	๗๓
๑. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	๗๓
๒. ความหมาย	๗๔
๓. ทฤษฎีในเรื่องวัตถุประสงค์แห่งนิติกรรม	๗๔
๔. ลักษณะของวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย	๗๖
๕. ผลของนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๑๐๐
๖. การแยกประเภทนิติกรรมตามวัตถุประสงค์	๑๐๐
๗. มูลเหตุชักจูงใจ	๑๐๑
๘. ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์ในทางภาวะวิสัยและมูลเหตุชักจูงใจ	๑๐๒
๙. ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์แห่งหนี้	๑๐๒
๑๐. ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์แห่งนิติกรรมและวัตถุประสงค์แห่งหนี้	๑๐๒
๑๑. ความแตกต่างระหว่างมูลเหตุชักจูงใจ วัตถุประสงค์และเจตนา	๑๐๓
๑๒. ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์พันวิสัยและการชำระหนี้พันวิสัย	๑๐๔
๑๓. สรุป	๑๐๔

บทที่ ๕ องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม : แบบ.....	๑๐๕
๑. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	๑๐๕
๒. ความหมายและประเภทของแบบ	๑๐๖
๓. ผล	๑๑๕
๔. หลักฐานเป็นหนังสือ	๑๑๗
๕. ความแตกต่างระหว่างแบบที่กฎหมายบังคับให้ทำตามมาตรา ๑๕๒ และหลักฐานเป็นหนังสือที่กฎหมายกำหนดให้ใช้สำหรับการฟ้องร้องบังคับคดี	๑๒๓
๖. สรุป	๑๒๖

บทที่ ๖ องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม : เจตนา.....	๑๒๗
๑. ความนำ	๑๒๗
๒. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	๑๒๘
๓. ความแตกต่างระหว่างเจตนาภายในและเจตนาที่แสดงออก : พิจารณาในทางทฤษฎี	๑๒๘
๔. กรณีที่ขาดเจตนา	๑๓๑
๕. กรณีความแตกต่างระหว่างเจตนาภายในและเจตนาที่แสดงออกตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	๑๓๒
๖. การแสดงเจตนาโดยปริยาย	๑๕๒
๗. วิธีการในการแสดงเจตนา	๑๗๐
๘. ผลสมบูรณ์แห่งการแสดงเจตนา	๑๗๒
๙. การถอนการแสดงเจตนา	๑๗๖

๑๐. การที่ผู้แสดงเจตนาตายหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ	๑๗๗
๑๑. การแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งบกพร่องในความสามารถ	๑๗๘
๑๒. การตีความการแสดงเจตนา	๑๘๐
๑๓. สรุป	๑๘๒

บทที่ ๗ ความไม่สมบูรณ์แห่งนิติกรรม.....	๑๘๓
๑. ความนำ	๑๘๓
๒. ความหมายและลักษณะของความไม่สมบูรณ์แห่งนิติกรรม	๑๘๔
๓. ประเภทของนิติกรรมที่ไม่สมบูรณ์	๑๘๕
๔. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของโมฆะกรรม	๑๘๕
๕. ความหมายและลักษณะของนิติกรรมที่เป็นโมฆะ	๑๘๕
๖. สาเหตุที่ทำให้นิติกรรมเป็นโมฆะ	๑๘๖
๗. ผลของนิติกรรมที่เป็นโมฆะ	๑๘๗
๘. ประเภทของนิติกรรมที่เป็นโมฆะ	๒๐๔
๙. ความหมายและลักษณะของนิติกรรมที่เป็นโมฆียะ	๒๑๑
๑๐. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของโมฆียะกรรม	๒๑๑
๑๑. สาเหตุที่ทำให้นิติกรรมเป็นโมฆียะ	๒๑๑
๑๒. ผลของนิติกรรมที่เป็นโมฆียะ	๒๑๓
๑๓. ปัญหากรอบเวลาในการบอกล้างโมฆียะกรรมสามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้หรือไม่	๒๓๘
๑๔. ความแตกต่างระหว่างนิติกรรมที่เป็นโมฆะและนิติกรรมที่เป็นโมฆียะ	๒๔๐
๑๕. ความแตกต่างระหว่างนิติกรรมที่เป็นโมฆะและนิติกรรมที่เป็นโมฆียะซึ่งถูกบอกล้างแล้ว	๒๔๐
๑๖. สรุป	๒๔๑

บทที่ ๘ ความเป็นผลของนิติกรรม.....	๒๔๕
๑. ความนำ	๒๔๕
๒. ความหมายและลักษณะทางกฎหมายของเงื่อนไข	๒๔๖
๓. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเงื่อนไข	๒๔๘
๔. ประเภทของเงื่อนไข	๒๔๘
๕. ผลของนิติกรรมที่มีเงื่อนไข	๒๕๒
๖. ความสมบูรณ์ของเงื่อนไข	๒๖๑
๗. ขอบเขตในการปรับใช้เงื่อนไข	๒๖๔
๘. ลักษณะของเงื่อนไขเวลา	๒๖๔

๕. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเงื่อนไข	๒๖๔
๑๐. ประเภทของเงื่อนไข	๒๖๕
๑๑. ผลของนิติกรรมที่มีเงื่อนไข	๒๖๖
๑๒. ขอบเขตของการปรับใช้เงื่อนไข	๒๖๖
๑๓. ความแตกต่างระหว่างเงื่อนไขและเงื่อนไข	๒๗๐
๑๔. ปัญหาเงื่อนไขและเงื่อนไขในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย	๒๗๑
๑๕. เงื่อนไขเงื่อนไขในความสัมพันธ์กับการแบ่งกลุ่มของสัญญา	๒๗๗
๑๖. สรุป	๒๗๕

บทที่ ๕ ระยะเวลา-อายุความ.....	๒๘๑
๑. ความนำ	๒๘๑
๒. ความหมายของระยะเวลา	๒๘๑
๓. วิธีการนับระยะเวลา	๒๘๒
๔. การคำนวณระยะเวลา	๒๘๒
๕. การเริ่มต้นนับระยะเวลา	๒๘๔
๖. การสิ้นสุดของระยะเวลา	๒๘๖
๗. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของอายุความ	๒๘๗
๘. ความหมาย-แนวคิดเรื่องอายุความ	๒๘๘
๙. พื้นฐานและการตกลงยกเว้นไม่ได้ของอายุความ	๒๙๑
๑๐. กำหนดอายุความ	๒๙๒
๑๑. การเริ่มต้นอายุความ	๓๑๑
๑๒. อายุความสะดุดหยุดลงและอายุความสะดุดหยุดอยู่	๓๑๕
๑๓. ผลกรณีไม่ใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดเวลา	๓๒๒
๑๔. การขยายอายุความ	๓๒๔
๑๕. การสละประโยชน์แห่งอายุความ	๓๒๕
๑๖. ข้อสังเกตปัญหา	๓๒๗
๑๗. สรุป	๓๒๕

ส่วนที่ ๒ : สัญญา..... ๓๓๓

บทที่ ๑ บททั่วไป.....	๓๓๕
๑. ความสัมพันธ์ระหว่างนิติกรรมและสัญญา	๓๓๕
๒. นิยามของสัญญา	๓๓๕
๓. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของสัญญา	๓๓๖
๔. หลักเสรีภาพในการทำสัญญา	๓๓๗

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและหลักอิสระในทางแพ่ง	๓๔๓
๖. หลักที่ควรคำนึงในการก่อให้เกิดสัญญา	๓๔๔
๗. องค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของสัญญา	๓๔๕
๘. องค์ประกอบเสริมของสัญญา	๓๕๑
๙. สรุป	๓๕๒

บทที่ ๒ ประเภทของสัญญา.....	๓๕๕
๑. ความนำ	๓๕๕
๒. แบ่งตามชื่อของสัญญา	๓๕๕
๓. แบ่งตามคำตอบแทน	๓๕๖
๔. แบ่งตามความสมบูรณ์ของสัญญา	๓๕๗
๕. แบ่งตามผลของสัญญา	๓๕๗
๖. แบ่งตามการตอบแทนในทางทรัพย์สิน	๓๕๗
๗. แบ่งตามบุคคล	๓๕๘
๘. แบ่งตามแบบ	๓๕๘
๙. แบ่งตามหนี้	๓๕๘
๑๐. แบ่งตามความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	๓๕๙
๑๑. สรุป	๓๕๙

บทที่ ๓ การเกิดสัญญา.....	๓๖๑
๑. ความนำ	๓๖๑
๒. กระบวนการในการก่อให้เกิดสัญญา	๓๖๒
๓. การเจรจาจัดทำสัญญา	๓๖๓
๔. สัญญาเบื้องต้น	๓๖๔
๕. คำเสนอ	๓๖๕
๖. คำสนอง	๓๖๑
๗. คำมั่น	๓๖๖
๘. การเกิดสัญญาในลักษณะเฉพาะ	๓๖๓
๙. เวลาที่สัญญาเกิด	๓๖๔
๑๐. บทสันนิษฐานการเกิดและการไม่เกิดของสัญญา	๓๖๕
๑๑. ผลในทางกฎหมายในกรณีที่สัญญาไม่เกิด	๓๖๕
๑๒. คำเสนอ คำสนอง การเกิดสัญญาในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	๓๖๕
๑๓. สรุป	๓๖๖

บทที่ ๔ ความสมบูรณ์ของสัญญา.....	๓๖๗
๑. ความนำ	๓๖๗

๒. ความเป็นโมฆะของสัญญา	๓๕๘
๓. ความเป็นโมฆียะของสัญญา	๓๕๘
๔. ข้อสังเกต	๓๕๘
๕. สรุป	๓๕๙
บทที่ ๕ ผลของสัญญา.....	๔๐๑
๑. ความน่า	๔๐๑
๒. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	๔๐๑
๓. คู่สัญญาและบุคคลภายนอก	๔๐๒
๔. ผลต่อดัวบุคคล	๔๐๓
๕. ที่มาของผลของสัญญา	๔๑๕
๖. ผลที่เกิดขึ้นตามสัญญา	๔๑๕
๗. ผลของสัญญาดำเนินการและผลในเรื่องความเสี่ยงในภัยพิบัติ	๔๑๖
๘. สรุป	๔๔๓
บทที่ ๖ การตีความสัญญา.....	๔๔๕
๑. ความน่า	๔๔๕
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการตีความสัญญา	๔๔๖
๓. การตีความสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	๔๔๗
๔. การตีความสัญญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐	๔๕๓
๕. หลักที่ควรคำนึงในการตีความสัญญา	๔๕๓
๖. สรุป	๔๕๔
บทที่ ๗ มัดจำ-เบี้ยปรับ.....	๔๕๕
๑. ความน่า	๔๕๕
๒. มัดจำ	๔๕๘
๓. เบี้ยปรับ	๔๗๐
๔. ข้อสังเกต	๕๐๓
๕. สรุปผลของการกำหนดเบี้ยปรับตามความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน	๕๐๕
๖. ความแตกต่างระหว่างมัดจำและเบี้ยปรับ	๕๐๖
๗. ความแตกต่างระหว่างเบี้ยปรับและค่าเสียหาย	๕๐๗
๘. ความแตกต่างระหว่างเบี้ยปรับและค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ	๕๐๙
๙. สรุป	๕๑๐
บทที่ ๘ ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด.....	๕๑๓
๑. ความน่า	๕๑๓

๒. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ตามกฎหมายโรมัน	๕๑๔
๓. ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไว้ล่วงหน้า	๕๑๕
๔. สรุป	๕๒๒
บทที่ ๙ การโอนสัญญา.....	๕๒๓
๑. ลักษณะ	๕๒๓
๒. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ตามกฎหมายโรมัน	๕๒๔
๓. การโอนสัญญาตามกฎหมายไทย	๕๒๖
๔. สรุป	๕๓๓
บทที่ ๑๐ ความระงับของสัญญา.....	๕๓๕
๑. ความน่า	๕๓๕
๒. สาเหตุที่ทำให้สัญญาระงับ	๕๓๖
๓. การเลิกสัญญา	๕๓๗
๔. ผลของการเลิกสัญญา	๕๖๐
๕. ความระงับของสิทธิเลิกสัญญา	๕๘๒
๖. ผลเมื่อสัญญาระงับ	๕๘๔
๗. ปัญหาภายหลังเมื่อสัญญาระงับ	๕๘๕
๘. อายุความการบอกเลิกสัญญา	๕๘๖
๙. ความแตกต่างระหว่างการบอกเลิกสัญญา และการบอกล้างโมฆียะกรรม	๕๘๗
๑๐. สรุป	๕๘๘
บทที่ ๑๑ การคุ้มครองคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๕๙๑
๑. ความน่า	๕๙๑
๒. ความเป็นมา	๕๙๕
๓. ขอบเขตของการบังคับใช้	๕๙๗
๔. การเกิดสัญญา	๖๑๕
๕. ความสมบูรณ์ของสัญญา	๖๑๕
๖. ความเป็นผลของสัญญา	๖๑๖
๗. การตีความสัญญา	๖๑๗
๘. ผลดีผลเสียของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ	๖๑๘
๙. สรุป	๖๑๙

บทที่ ๑๒ การคุ้มครองคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑.....	๖๒๑
๑. ความนำ	๖๒๑
๒. ความเป็นมา	๖๒๒
๓. ขอบเขตของการบังคับใช้	๖๒๓
๔. การเกิดสัญญา	๖๒๔
๕. ความสมบูรณ์ของสัญญา	๖๒๔
๖. ความเป็นผลของสัญญา	๖๒๕
๗. ผลดีผลเสียของการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ (ด้านสัญญา)	๖๓๐
๘. ความแตกต่างระหว่างการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ (ว่าด้วยสัญญา)	๖๓๑
๙. ตัวอย่างประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา	๖๓๑
๑๐. สรุป	๖๓๔

บทที่ ๑๓ การร่างสัญญา.....	๖๓๕
๑. ความนำ	๖๓๕
๒. หลักที่ควรคำนึงในการร่างสัญญา	๖๓๕
๓. รายละเอียดที่จะต้องมีในสัญญา	๖๓๘
๔. สรุป	๖๔๐

บทที่ ๑๔ สัญญาในกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล.....	๖๔๑
๑. ความนำ	๖๔๑
๒. ความสัมพันธ์ของสัญญากับกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล	๖๔๒

บรรณานุกรม.....	๖๔๗
-----------------	-----

ดัชนี.....	๖๕๕
------------	-----